

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم

بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

یونس نگاه - کابل

۲۸ اپریل ۲۰۲۰

"ناموس" ابزار مبارزه مدنی نیست

در دوران جهاد گورستان‌های جاغوری پر از شهیدان بود و برخی خانواده‌ها چندین شهید داشتند. کودکی من و همسوسالانم پر از صحنه‌های دردناک تشییع جنازه شهیدان، سرودخوانی بر سر گور شهداء، تماشای صحنه‌های اعدام، بیگاری برای تهیه آذوقه مجاهدین و عواطف آلوده به تبلیغات گروهی بود. نقش روس و خلقی و طالب در این کشتار به اندازه نمک در خمیر نبود. مردم غیور تفنگ به دست به خاطر ننگ و ناموس و خان و قومندان و قبیله یکدیگر را سر سنگ و روی پلوان و کنار جوی می‌کشتند.

شعار ناموس و دین و ایمان بود، اما منشاء اصلی جهاد رقابت‌های محلی و کینه‌های ناشی از پلوان و جوی شریکی بود. زورمندان کل جاغوری را به چند دسته (قبیله) تقسیم کرده بودند، بعد هر دسته را به قریه‌ها و قریه‌ها را به خانواده‌ها. هر چند نفر قومندان از خود حزب و آرمانی داشتند و از درز این تفرقه‌ها سربازگیری می‌کردند. مردم بسیار بانگیزه‌تر از جنگ با روس علیه هم‌دیگر به خاطر این کینه‌ها و "تفاوت‌ها" جهاد می‌کردند.

اما دو درجه در تمام آن سال‌های سیاه به‌روى مردم باز بود. یکی این که چراغ مکتب همیشه روشن بود و در دامنه تپه‌ها و کوه‌هایی که مجاهدان هم‌دیگر را می‌کشتند، دروازه‌های مکتب باز بود و گاه در صنف صدای معلم و تفنگ هم‌زمان شنیده می‌شد. دیگر این که هزاران کارگر به ایران و پاکستان سفر می‌کردند و از کینه‌ها دور می‌ماندند، پول و کتاب و خبرهای خوش می‌آوردند. مسافران کارگر به اندازه معلمان در باز کردن چشم مردم نقش داشتند.

بعد از طالبان تفنگ به حاشیه رفت و مکتب پیشگام شد. اما زورمندان دوران جهاد هنوز بازیگران اصلی قدرت در جاغوری‌اند و هر از گاهی با همان چال‌های قدیم معرکه را داغ می‌کنند.

تجربه نشان داده است که شعارهای ناموس و قوم و دین، عقل مردم را تعطیل می‌کند و احساساتشان را به شور می‌آورد، در نتیجه همان شعارهای ظاهراً زیبا به بربادی جان و ننگ و قوم منجر می‌شود. هر جا این شعارها سر داده شد، شک کنیم و کمی منتظر روشن شدن وقایع بمانیم.

حکومت‌داری خوب حق مردم است. تظاهرات و اعتراض در برابر زورگویی هم حق و هم وظیفه است. اما حکومت‌داری خوب با ابزار قبیله‌ئی و شعار غیرت به‌دست نمی‌آید. تنها با پائین شدن از الاغ و سوار شدن به موتر نمی‌توان زندگی مدنی ساخت، باید شیوه‌های کار و مبارزه را هم بدل کنیم.